

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

YENİ ÇAĞ I
Büyük keşifler

KARACAN

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİS

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Palsa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: **Prof. Dr. TAHSİN YAZICI, Doç. Dr. Ali İHSAN GENCER, Doç. Dr. MEHMET ÖZSAİT, Doç. Dr. İSMET MİROĞLU, PAUL MANDRİNİ, ALBERTO CABADO, EUGENIO ZOPPI**

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **ALİ ALPASLAN**

**Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı,
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın
20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı kararı ve ek
3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5
sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrenci-
leri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edil-
miş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.**

BÜYÜK KEŞİFLER

BÜYÜK KEŞİFLER

BAZI TARİHÇİLER İSTAN-
BUL'UN FETHEDİLDİĞİ TARİH
OLAN 1453 YILINI ORTAĞA-
ĞIN SONLU OLARAK KABUL
EDER. BUNUN YANI SIRA,
AMERİKA KİTASININ 1492
YILINDA KEŞFEDİLMESİYLE
BİRLİKTE YENİ BİR ÇAĞIN
BASLADIĞINI İLERİ SÜREN
KAYNAKLAR DA VARDIR.

ASLINDA HER İKİ TARİH
DE, ZAMANIN AKISINI DE-
ĞİŞTİRMELERİ BAKIMINDAN
EŞ DEĞERDE OLUYOR, YENİ
BİR DÖNEMİ MÜJDELE-
MEKTEDİR.

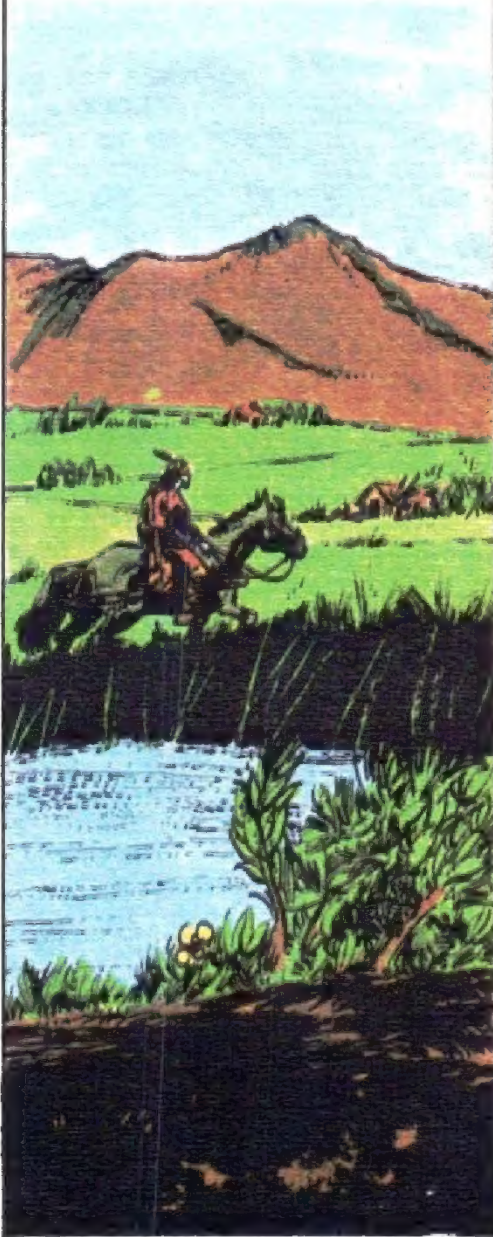

TARIM FAALİYETLERİNİN GERİLEME-
Sİ SONUÇU ÇOK SAYIDA ÇİFTÇİ AİLESİ
BÜYÜK ŞEHİRLERE GÖÇ ETMEK
ZORLUNDA KALMIŞTI.

BÜ NEDENİLE VEBÂ SAL-
GINI BAŞLADIĞINDA
ÖLÜM ORANI ÇOK YÜK-
SEK OLDU. BAZI ŞEHİR-
LERDE HEMEN HEMEN
NÜFUSUN TAMAMI SAL-
GININ ETKİLENMİŞ
DURUMDAYDI.

KRALLIK VE SOYLULAR ARASINDA SÜREGELEN ÇEKİŞME, ORTAÇAĞIN SON 150 YILINDA KRALLIK LEHİNE BİR GELİŞME GÖSTERDİ.

GÜÇLÜ TARIMSAL FAALİYETLERDEN ALAN DEREBEYLİK SİSTEMİ, HALKIN GEREK HACI SEFERLERİ, GEREKSE EKONOMİK KRİZ NEDENİYLE KÖYDEN KENTE GÖÇ ETMESİ SONUÇLI, ESKİ GÜÇLÜ YİTİRDİ.

BÜTÜN BU FELAKETLERE 1358'DEN
İTİBAREN KÖYLÜLERİN SOYLU SINIFA
KARŞI GİRİSTİKLERİ VE TARİHE "JAC-
QUERIE" (JAKERİ/ SOYLULARIN KÖYLÜ-
LERİE ALAY ETMEK İÇİN KULLANDIKLARI
JACQUES / JAK ADINDAN) ADI İLE...

... GEÇEN İSYANLAR EKLENDİ..
1378'DE FLORANSA'DA PATLAK VEREN
İSYAN, 1381'DE LONDRA'YA, 1382'DE
PARİS'E SİÇRADI.

OSMANLILARIN XV. YÜZYILDA,
BİZANS'IN DENETİMİNDEKİ Tİ-
CARET YOLLARINI ELLERİNE GE-
ÇİRMELERİ ÜZERİNE AKDENİZ
ÜZERİNDEN TİCARET YAPAN
ŞEHİRLERDE EKONOMİK
HAYAT FELCE UĞRADI.

İSTANBUL'UN TÜRKLERİN ELİNE GEÇMESİNDEN
SONRA BALKAN YARIMADASI'NIN DA OSMANLI
TOPRAKLARINA KATILMASIYLA, DURUM
BÜSBÜTÜN İÇİNDEN ÇIKILMAZ
BİR HAL ALDI.

BU DÖNEMDE AVRUPA, BÜTÜN YOKSULLUĞUNA VE NÜFUSUNUN BÜYÜK BÖLÜMÜNÜ YITIRMİŞ OLMA- SINA RAĞMEN, KÖKLÜ DEĞİŞİKLİK- LERE YOL AÇACAK OLAN BİRTAKİM YENİ DÜŞÜNCELERLE AYDINLAN- MAKTAYDI.

DAHA XIII. YÜZYILDA İNGİLİZ ASIL- LI KESİŞ VE BİLGİN ROGER BACON (ROCIK BEYKIN) ŞUNLARI SOYLE- MEKTEYDI: "DOĞMALAR VE İKTI- DARLARA BOYUN EĞMEYİ BİR TA- RAFA BIRAKALIM DA HAYATIN KEN- DİSİNE BAKALIM." ANCAK BU SÖZ- LERİN İFADE ETTİĞİ ANLAM ANCAK 200 YIL SONRA ANLAŞILABİLDİ.

AVRUPA XV. YÜZYILDA "HUMANİZM"
DENİMLİ OLĞANUŞU BİR KULTÜ-
REL HAREKETİN ETKİSİNDE KALDI

BUNLARI SONUÇLUNDA
BİLİM : KORKU KORUNME NAKİŞİN
YERİNİ AKIL VE SAGDUYU ALDI

BU DÖNEMDE AVRUPA, BÜTÜN YOKSULLUĞUNA VE NÜFUSUNUN BÜYÜK BÖLÜMÜNÜ YITİRMİŞ OLMASINA RAĞMEN, KÖKLÜ DEĞİŞİKLİKLERE YOL AÇACAK OLAN BİRTAKİM YENİ DÜŞÜNCELERLE AYDINLANMAKTAYDI.

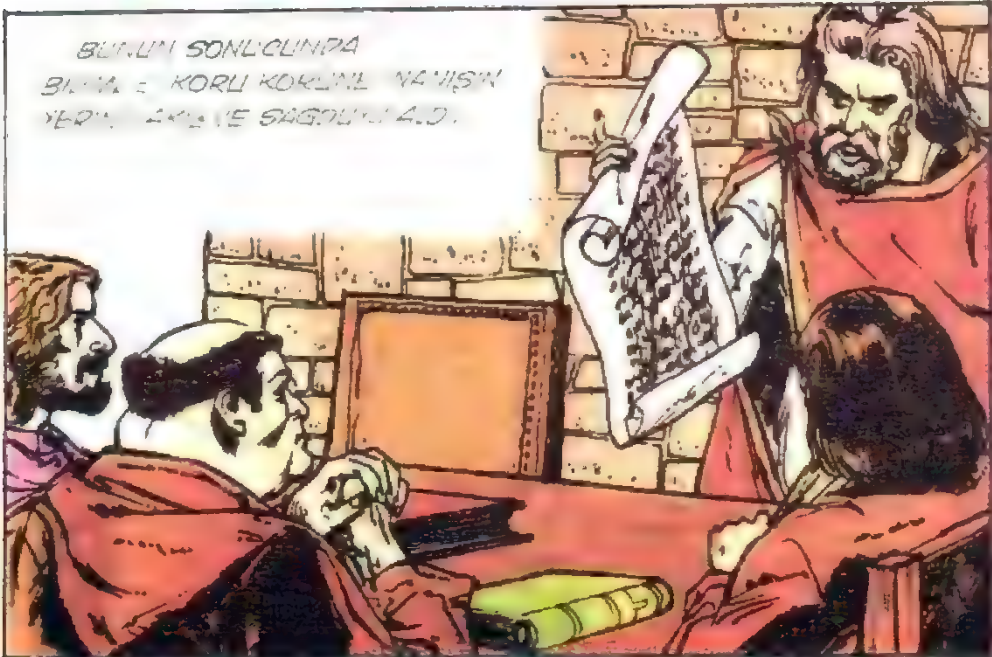
DAHA XIII. YÜZYILDA İNGİLİZ ASIL-
LI KESİS VE BİLGİN ROGER BACON
(RODİR BEYKİN) SUNLARI SÖYLE-
MEKTEYDİ: "DOĞMALAR VE İKTI-
DARLARA BOYUN EĞMEYİ BİR TA-
RAFA BIRAKALIM DA HAYATIN KEN-
DISİNE BAKALIM." ANCAK BU SÖZ-
LERİN İFADE ETTİĞİ ANLAM ANCAK
200 YIL SONRA ANLAŞILABİLDİ.

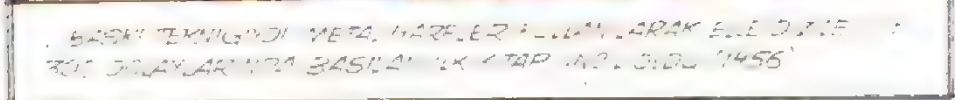

AVRUPA XV. YÜZYILDA "HÜMANİZM"
DENİLENİ OLAGAĞANUSTU BİR KULTÜ-
REL HAREKETİN ETKİSİNDE KALDI

BUNLARI SONUÇLUNDA
BİLİM E KORKU KORKUNL NANIŞIN
YERİNE AKIL VE SAĞDULUĞA D.

22

BU YENİ BASKI TEKNİĞİNİN YARDIMIYLA ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLERİN, BİLGİLERİN VE EDEBİ ESERLERİN GENİŞ YİĞİNLARA ULAŞTIRILMASI SAĞLANDI. BUNUN YANI SIRA MATBAANIN BİR DİĞER YARARI DİL BİLGİSİ KURALLARINI BELİRLEMEDE OYNADIĞI ROLDÜ.

BÜYÜK ÖLÇÜDE GERÇEKLEŞTİRİLEN KİTAP BASIMI, MİLLİ BİR DİLİN DOĞMASINA VE DOLAYISIYLA MİLLİYETÇİLİK DUYGUSUNUN GÜÇLENMESİNE YOL AÇTI.

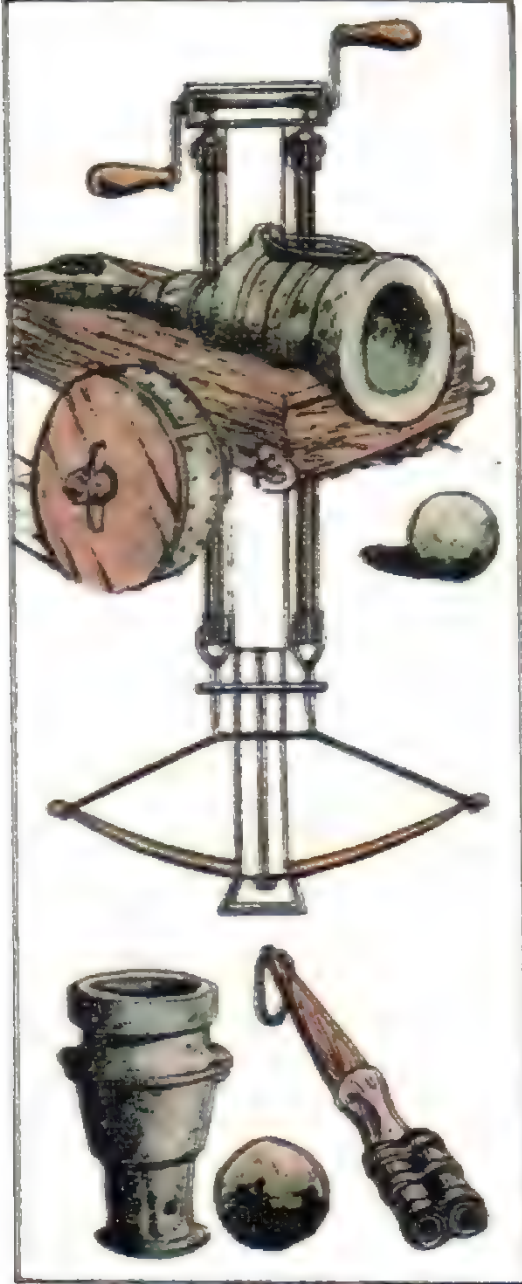

AVRUPA'DA MİLLİYETÇİLİK DUYGUSUNUN GÜÇLENMESİNDE KATKISI BULUNANLARIN BASINDA İNGİLİZLERE KRAL II HENRY (HENRİ) İLE FRANSIZ HALK KAHRAMANI JEANNE D'ARC (JAN DARK) GELMEKTEYDİ. KRAL O GÜNE KADAR ALISILMA'SI OLAN AKSİNE 1399 YILINDA PARLAMENTO'DA YAPTIĞI BİR KONUŞMADA....

FRANSIZCA YERİNE İNGİLİZ-
Lİ TERCH ETTİ'S, JEANNE
D'ARC İSE DERE BEYLERİNİN
ÇATISMASI ŞEKLİNDE BAS-
LAYAN 100 YIL SAVAŞLARINI
FRANSIZ HALKININ ULUSAL
MÜCADELESİ ŞEKLİNE DÖ-
NÜSTÜRMİYİ BAŞARMISTI.

ADI GEÇEN SAVAŞLARIN SONU-
NA DOĞRU ATESLİ SİLAHLARIN KUL-
LANILMASI : " DAHA ÖNCE
KULLANILAN BAŞLICA SİLAHLAR, KI-
LIÇLAR, OKLAR, TETİKLİ VE TETİKSİZ
YAYLARCI "

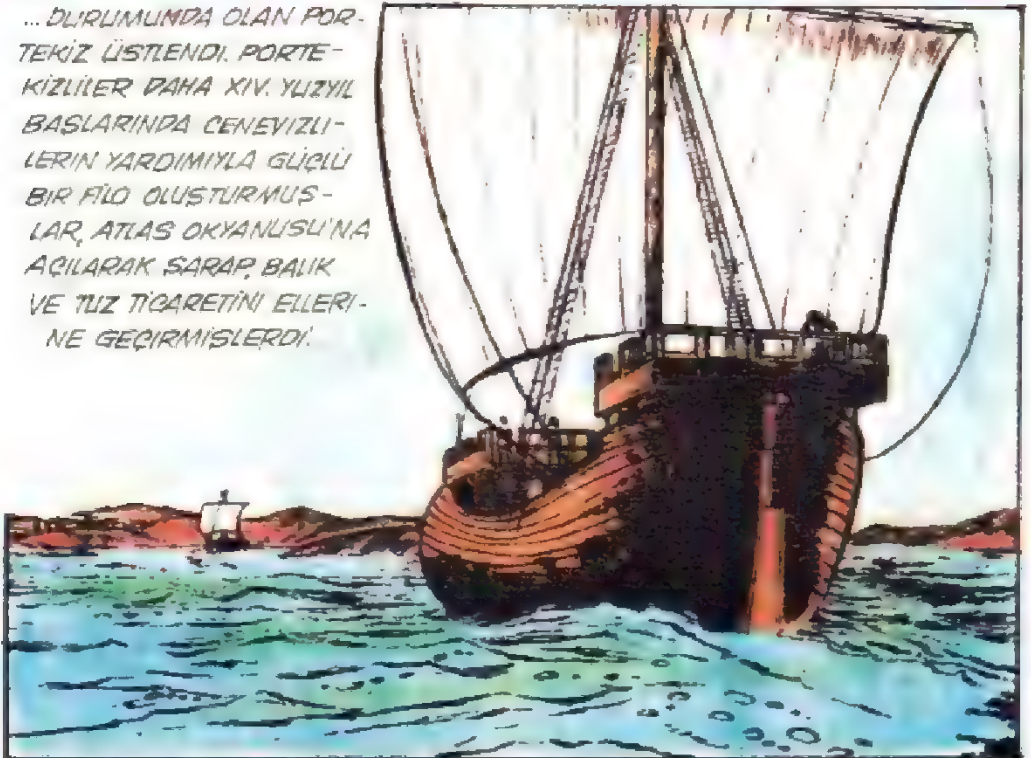
ÇİMLERİN İCADI OLAN VE
ARAPLAR KANALIYLA AVRUPA'YA
SOKULAN BARLITTA, "KUKUR"
GÜHERÇİLE VE KÖMLER TOZU
KARİSİMİ' MANDON' VE KLEİ
RİN TOPLARIN ATEŞLENME-
SİNDE YARARLANIYORDI. GÜLE-
LER BÜ SAYEDE ÇOK UZAK ME-
SAFELERE ATILABILIYORDU

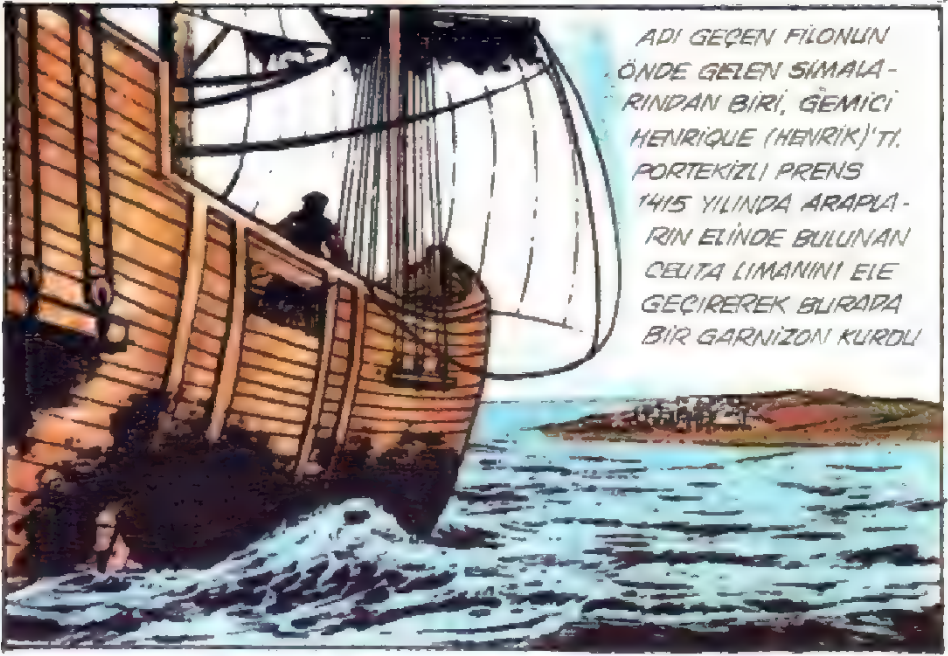

YENİÇAĞIN BİR BASKA ÖZELLİĞİ, DENİZASIRI YOLCULUKLAR SONUÇLU GERÇEKLEŞTİRİLEN BÜYÜK KESİFLERDİ. BUNDA EN BÜYÜK ROLÜ, XV. YÜZYILDA, KASTİLYA, NAVARRA VE ARAGON İLE BİRLİKTE İSPANYA YARIMADASININ EN GÜÇLÜ DÖRT HİRİSTİYAN KRALLIĞINDAN BİRİ ...

... DÜRLÜMÜNDE OLAN PORTEKİZ ÜSTLENDİ. PORTEKİZLİLER DAHA XIV. YÜZYIL BAŞLARINDA CENEVİZLİLERİN YARDIMIYLA GÜÇLÜ BİR FİLO OLUŞTURMUŞLAR, ATLAS OKYANUSU'NA AÇILARAK SARAP, BALIK VE TUZ TİCARETİNİ ELLERİNE GEÇİRMİŞLERDİ.

ADI GEÇEN FILONUN
ÖNDE GELEN SİMALA-
RINDAN BİRİ, GEMİCİ
HENRIQUE (HENRİK)'Tİ.
PORTEKİZLİ PRENS
1415 YILINDA ARAPLA-
RIN ELİNDE BULUNAN
CEUTA LİMANINI ELE
GEÇİREREK BURADA
BİR GARNİZON KURDI

1419'DA İSE PORTEKİZ'İN
GÜNEYİNDE BULUNAN ALGARVE
(ALGARV- ARAPÇA EL-GARB)
EYALETİ VALİLİĞİNE
GETİRİLDİ

VALİĞİ SIRASINDA SAINT-VINCENT
(SEN VENSAN) BURNLI'NUN GÜNEYDOĞU-
SUNDA YER ALAN SAGRES (SAGR)'DA
BİR AKADEMİ KURDU. AKADEMİDE ÇOK
SAVİDA DENİZCİ, HARİTACI, ASTRONOM
VE GEMİ YAPIMCISI GÖREVLİYDİ.

BURADA GERÇEKLEŞTİRİLEN ORTAK ÇALIŞMA 50-
NUNDA HAREKET KABİLİYETİ YÜKSEK, UÇ DİREKLİ
KARAVELA TİPİ SAVAŞ GEMİLERİ GELİŞTİRİLEREK
DÖNEMİN EN MÜKEMMEL SAVAŞ ARAÇLARINDAN
BİRİ NİT.E. GÜNDE OLAN NEFLERİN ÇİZİMİNE
GEÇİD

ATLAS OKYANUSU'NA AÇILAN PORTE-
KİZLİ GEMİCİLER, 1418 YILINDA MADERA
TAKIMADALARINI, 1432'DE ASOR APA-
LARINI ELE GEÇİRDİLER VE BURALARDA
GARNİZONLAR KURDULAR. KANARYA TA-
KIMADALARINI İSGAL ETMEMİŞ OLMALA-
RININ TEK NEDENİ BURALARIN DAHA
ÖNCE KASTİLYA KRALLIĞI TARAFINDAN
ELE GEÇİRİLMİŞ OLMASIYDI.

BU DÖNEMDE GEMİCİLERİN EN
BÜYÜK RÜYASI, HİNDİSTAN'A GİDEN
DENİZ YOLUNUN KESFİYDİ. İÇLERİNDEN
ÇOĞU BUNUN AFRIKA'NIN BATI
KIYISININ İZLENEREK BULUNACAĞI
GÖRÜSÜNDEYDİ.

HALK ARASINDA BIR DOR BURNUNUN OTESI
DE ATLANTIK IN KAYNADIĞI VE GUNESIN IN SANI
LARI KARARTACAK KADAR YAKTIĞI INANCI YAT-
GINDI. GEMICI HENRIQUE KAPTANLARINDAN
GIL DE EANNES (JIL DO EANN), BU SOYLENTI LERE
KULAKLARINI DIKIYORAK 1434 YIL DA
AFRIKA SAHILLE-
RINE...

...DOĞRU BİR KESİF GEZİSİNE ÇIKTI
VE GERİYE ÇOK SAYIDA ZENCİ KOLE VE
ALTINLA DOLU OLARAK DÖNDÜ.

HENRIQUE DAHA SONRA
PAPA TARAFINDAN ZENCİLER
ARASINDA HIRISTİYANLIĞI YAY-
MAKLA GÖREVLENDİRİLDİ VE..

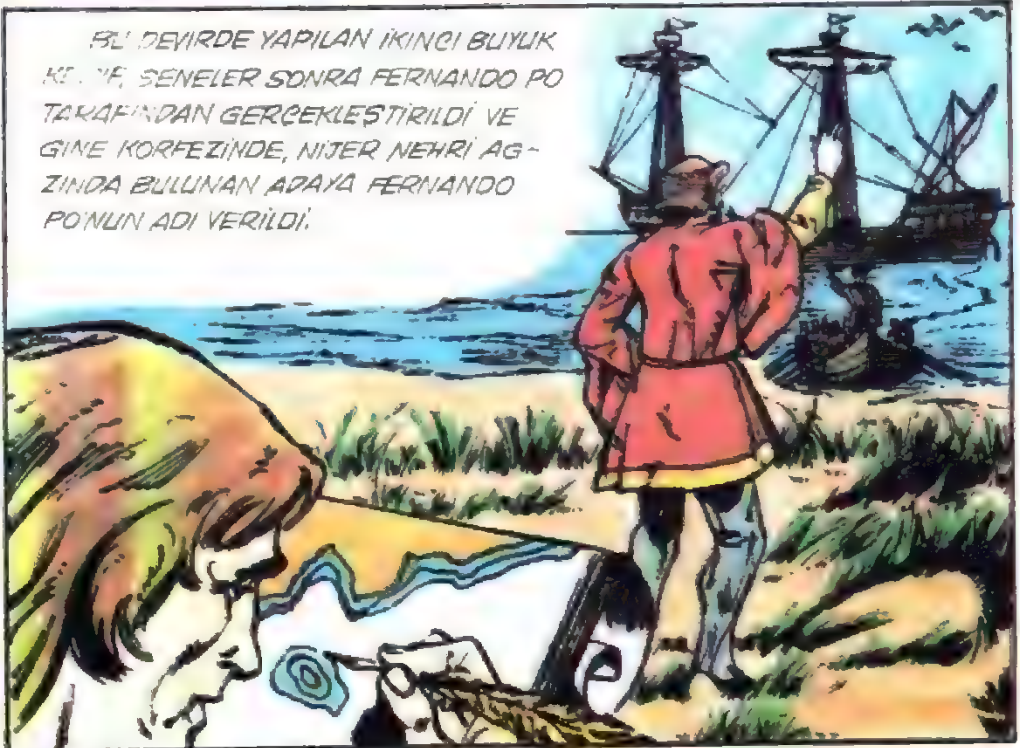

... BUNUN KARSILIĞINDA HINDİSTAN'A KADAR
UZAYAN BİR ALANDA BİRTAKIM İNTİHAZLAR
ELDE ETTİ

ONUN 1460'TA ÖLÜMLÜNDEN
SONRA BÜTÜN BU İMTİYAZLAR
PORTEKİZ KRALLIĞINA GEÇİRE
DİLDİ.

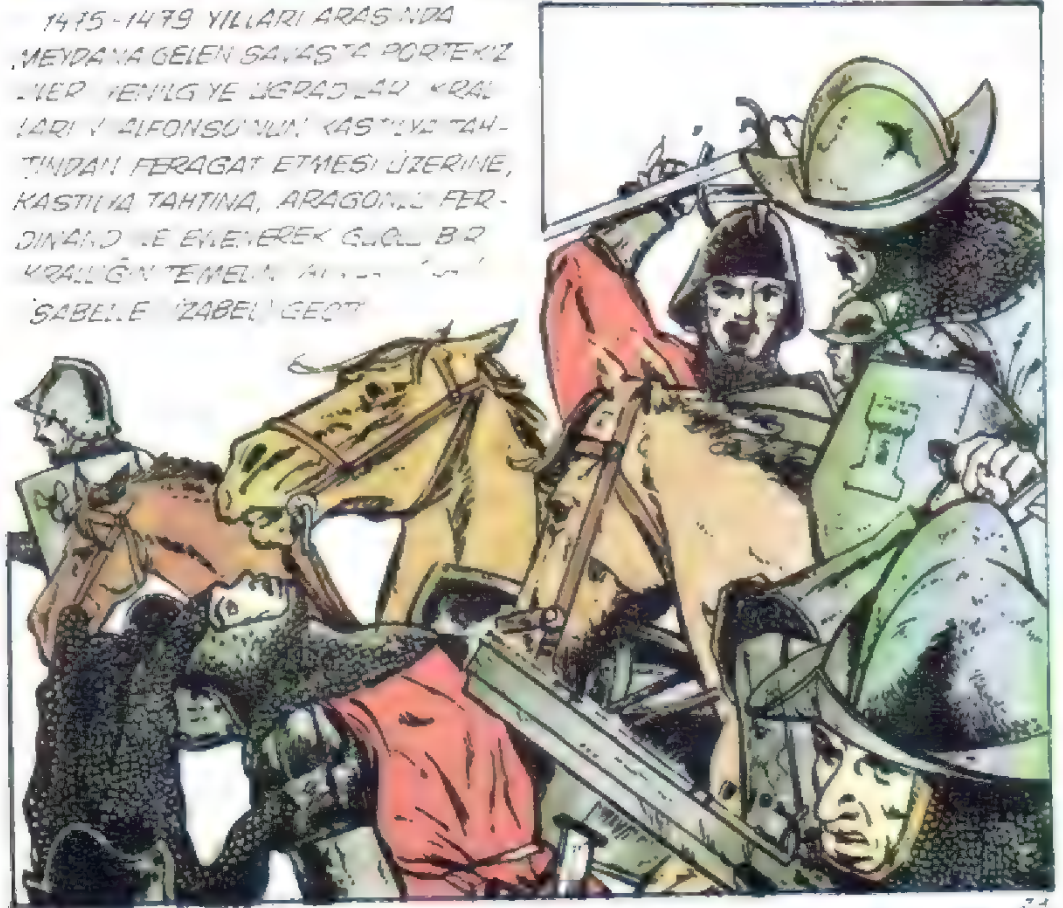
BÜYÜK DEĞERDE YAPILAN İKİNCİ BÜYÜK
KEŞİF, YENİ YÜZYIL SONRA FERNANDO PO
TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLDİ VE
GİNE KÖRFEZİNDE, NİJER NEHRİ AĞ-
ZINDA BULUNAN ADAYA FERNANDO
PO'NUN ADI VERİLDİ.

'SPANYA'DA, KASTİLYA VE PORTE-
KİZ KRALLIKLARI ARASINDA BAŞLA-
YAN SÜRTÜŞME NEDENİYLE KESİF-
LERE BİR SÜRE ARA VERİLMEK
ZORUNDA KALINDI.

1415-1419 YILLARI ARASINDA
MEYDANA GELEN SAVAŞTA PORTEKİZ
LİER YENİLGİYE UĞRADILAR. KRAL-
LARI V. ALFONSUNUN, KASTİLYA TAHT-
TINDAN FERAGAT ETMESİ ÜZERİNE,
KASTİLYA TAHTINA, ARAGONLU FER-
DİNAND İLE EVLENEREK GÜÇLÜ BİR
KRALLIĞIN TEMELİ ATILDI. 'ZABEL'
'SABELLE' 'ZABEL' GEÇTİ.

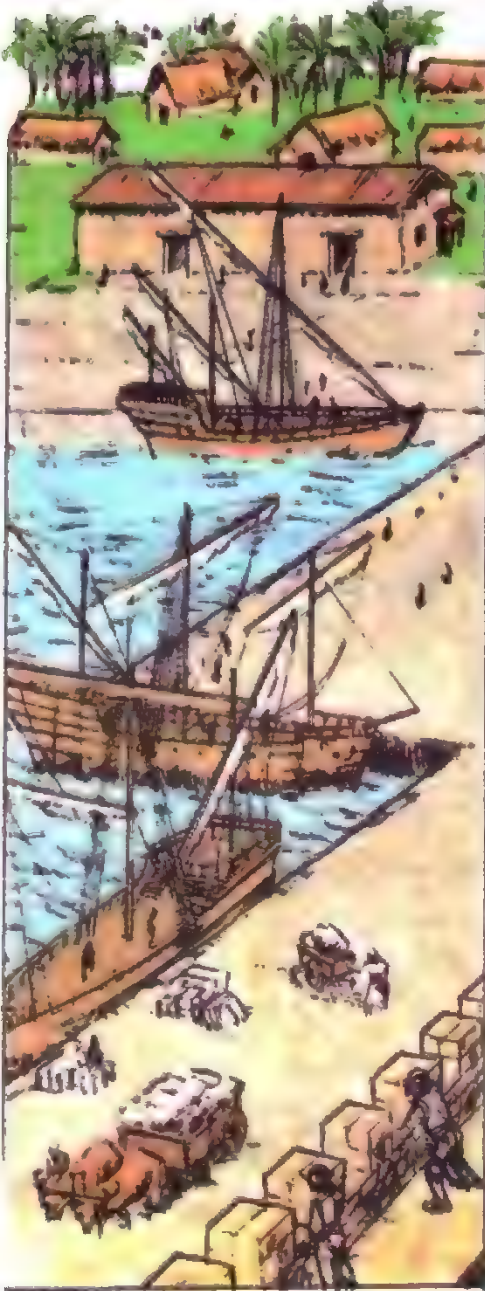

1481 YILINDA PORTEKİZ TAHTINA I. JOAO GEÇTİ. COĞRAFYA İLMİNE BÜYÜK İLGİ DUYAN KRAL, KEŞİF GEZİLERİNİ SÜRDÜRME KARARINDAYDI. BU AMAÇLA AFRIKA KİYİSİNDEKİ ELİMİN'DE GÜÇLÜ BİR İSTİHKÂM BOLGESİ VE ENDÜSTRİ MERKEZİ KURDU.

ELMINA BİRKAÇ YIL İÇİNDE
ÖNEMLİ BİR TİCARET VE ULASIM
MERKEZİ HALINE GELDİ. KÖLE,
FİLDİSİ, ALTIN VE BAKARAT
TİCARETİ BU MERKEZDEN
YONETİLİRDİ.

DİEGO CAM'IN 1483 YILINDA
KONGO KIYILARINI KEŞFETMESİYLE
BİRLİKTE PORTEKİZLİLERİN DENİZ
TİCARETİ ALANINDAKİ GÜÇLERİ
BİR KAT DAHA ARTTI.

ANCAK AFRIKA'NIN EN GÜNEY
UÇU HENÜZ KEŞFEDİLMEMİŞ DÜ-
RLÜMÜYDÜ. BU GEZİYLE GÖREVLEN-
DİRİLEN BARTOLOMEU DIAS...

...LİZBON'DAN DENİZE AÇILDI.
UZUN VE ZORLU BİR YOLCULUKTAN
SONRA 1488 YILINDA "FİRTİNALAR
BURNU" ADINI VERDİĞİ YERE ULAŞTI.
BURAYA DAHA SONRA KRAL II. JOAO
TARAFINDAN "ÜMİT BURNU" ADI
VERİLMİŞTİR.

Bu arada Kastilya Krallığı 1462'de Cebelitarık (Gibraltar) limanını Araplardan geri almayı başarmış ve Granada'daki Arap Krallığını vergiye bağlamış durumdaydı.

ARAGON KRALLIĞI İSE DOĞUDAKİ SOMURGELERİNİ SÜREKLİ ARTIRMA ÇABASI İÇİNDEYDİ BALEAR ADALARI, SARDİNYA VE SİCİLYA BU DÖNEMDE ARAGON KRALLIĞI'NA BAĞLI OLUP, NAPOLİ VE CENOVA İLE DE İYİ KOMŞULUK İLİŞKİLERİ SÜRDÜRÜLMEKTEYDİ

KASTİLYA KRALİÇESİ İSABELLE
İLE ARAGON KRALI FERDİNAND'IN EV-
LENMELERİ SONUÇU KURULAN BİRLE-
ŞİK KRALLIKTA İKTİDAR, SOYLU LARA
KARŞI BÜYÜK GÜÇ KAZANDI.

"KATOLİK KRALLAR" MERKEZİ İDARE-
Yİ GÜÇLENDİREREK DENİZLERDE BÜ-
YUK BİR İMPARATORLUK KURMAYI
AMAÇLAMAKTAYDILAR, ABERN KRALI İDA
KRALLIĞI'NIN VERGİ ODEMİYİ REDDET-
MESİ ÜZERİNE PATLAK VEREN SAVAŞ,
BU PROJENİN BİR SÜRE ERTELENME-
SİNE YOL AÇTI.

ON YIL SÜREN SAVAŞ SONUNDA
YAĞRIPLIYER 1492 YILINDA İSPANYA
YARIMADASINDAN BUTÜNÜYLE
UZAKLAŞTIRILDILAR, ŞİMDİ SİRA
DENİZLERDE BİR İMPARATORLUK
KURMA KONUSUNDA KONSULARI
PORTEKİZLİLERİLE REKABETE
GELMİŞTİ.

İSPANYA, DAHA DOĞRU BİR DE-
YİMLE KASTİLYA-ARAGON BİRLİK
KRALLIĞI BİZANS'IN YIKILMASINDAN
SONRA TÜRKLERİN ELİNE GEÇMİŞ
OLAN TİCARET TEKELİNİ YENİDEN
ELE GEÇİRMEK AMACIYLA BASKA
YOLLAR ARAMAYA KÖYÜLDÜ.

BU AMAÇLA ATLAS OKYA-
NUSU'NDA SÜREKLİ BATIYA
GİDİLEREK HİNDİSTAN'A ULA-
ŞILACAK GÖRÜŞÜNÜ SAVLI-
YAN CENOVALI GEMİCİ KRİS-
TOF KOLOMB'U DESTEKLE-
ME'E KARAR VERDİ.

KRALLIK KOLOMB'LA DARESİNDE
1492 AĞUSTOS'DA 80 TON AĞIRLIĞIN-
DA BİR KEFTEK OLLUSAN FİLO, BERA-
BER 87 DENİZCİ OLUĞU HALDE
1492 AĞUSTOS'UNDA PALOS LİMA-
NINDAN YERİZE AÇILIŞ.

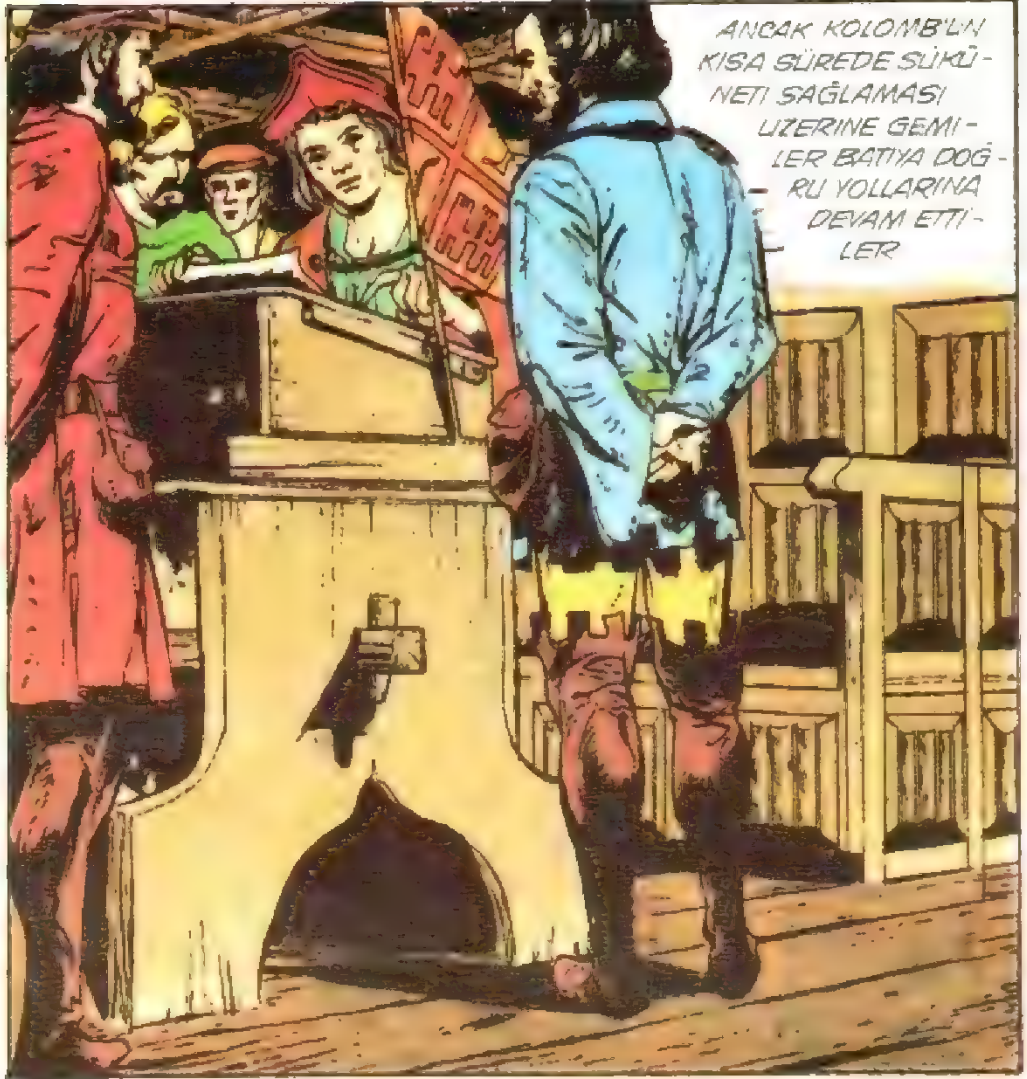
KOLOMB, KRALLIĞA AIT BELGELERİN YANI SIRA
BERABERİNDE BİR DE HİNDİSTAN'DAKİ
(MARKO POLO'NUN GEZİSİNDEN SONRA ÇİNE
İLERİLEN AD) HAKANINA HITABEN YAZILMIŞ
BİR MEKTUP GÖTÜRMEKTEYDİ.

AÇIK DENİZDEKİ YOLCULUK
HAFTALARCA DEVAM ETTİ, ANCAK
HİNDİSTAN SAHİLLERİNE BİR
TÜRLÜ ULAŞILAMIYORDU.

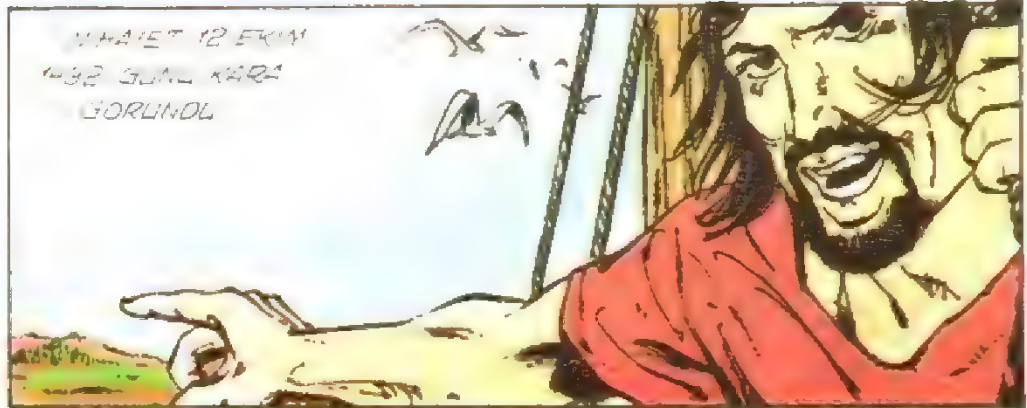

ZORLU YASAM ŞARTLARI VE ROTASI BEİLİ
OLMAYAN BİR YOLCULUK, SONUNDA GEMİCİLER
ARASINDA İSYANLARA YOL AÇTI.

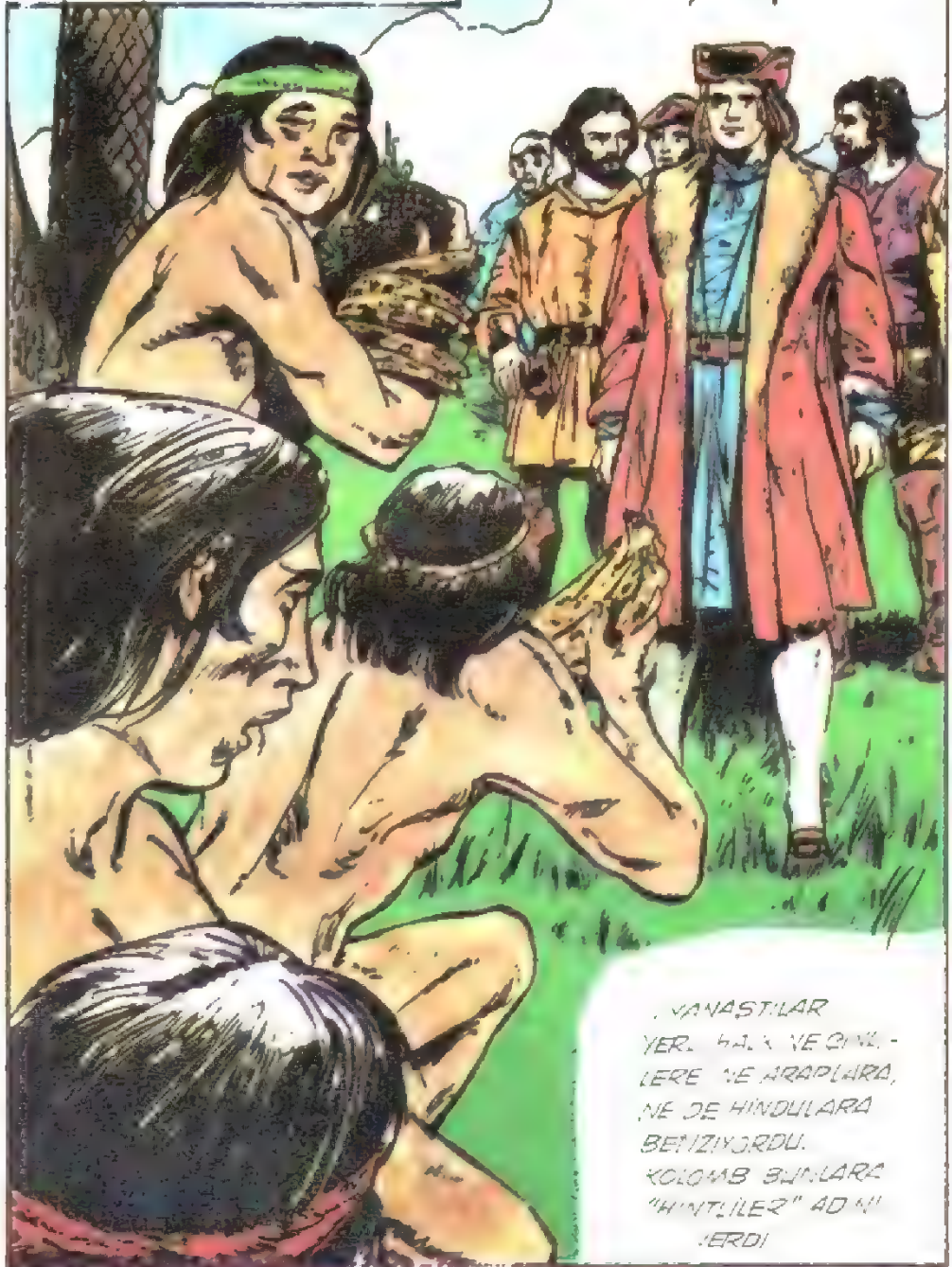
ANCAK KOLOMB'UN
KISA SÜREDE SÜKÜ-
NETİ SAĞLAMASI
UZERINE GEMI-
LER BATIYA DOĞ-
RU YOLLARINA
DEVAM ETTI-
LER

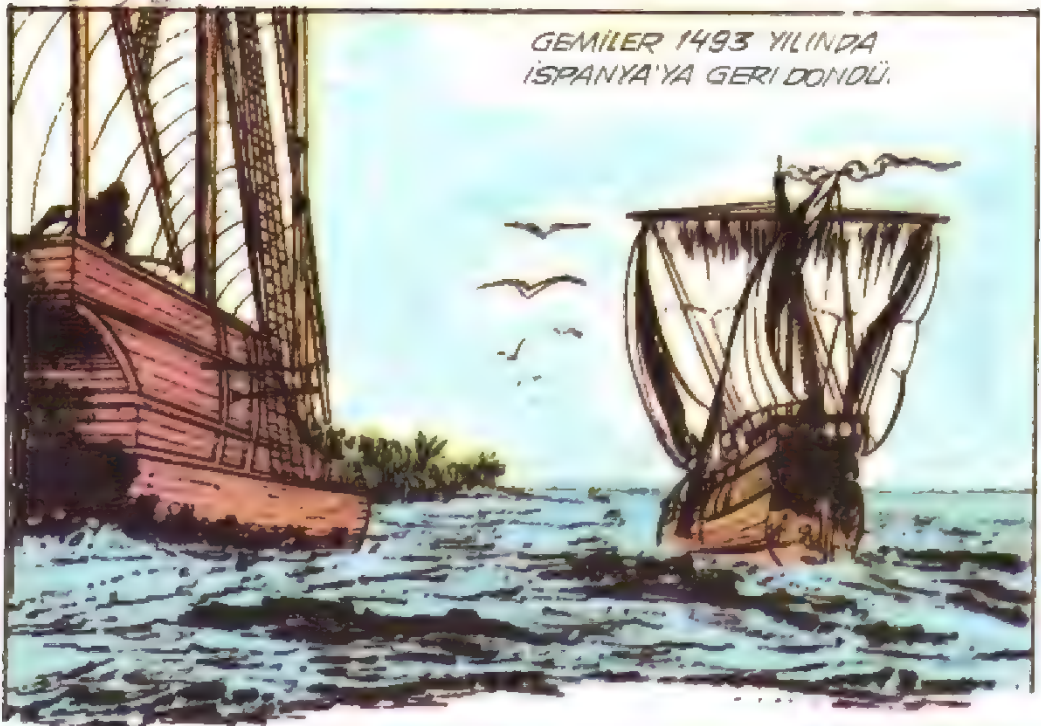
VAHİT 12 EKİM
1492 GÜNE KARA
GÖRÜNDÜ

"SANTA MARIA," "NINA" VE "PINTA"
ADLI GEMILER, BUGUN KARAYIP
DENIZI AD VERILEN SULARDA ILER
LEYEREK ÇOK SAYIDA ADAYA....

...YANASTILAR
YER. HALK VE CİMLİ-
LERE NE ARAPLARA,
NE DE HINDULARA
BETİZİYORDU.
KOLOMB BUNLARA
"HİNTLİLER" ADINI
VERDİ

PAPA VI. ALEXANDER YENİ KEŞFEDİLMİŞ OLAN TOPRAKLARIN İDARESİNİ İSPANYA'YA VERDİ DAHA SONRA BİR EMİRNAME YAYINLAYARAK İKİ ULKE ARASINDAKİ SINIRI, ASOR ADALARI İLE YESİL BİRLİN'İN 100 FERSAH BATISINDA'İ جَزَيْر; KUZEYGÜNEY DOĞRULTUSUNDA HAYALİ BİR HAT OLARAK TESPİT ETTİ.

BUNA GÖRE BU HATTIN BATISINDA KALAN KARA VE DENİZLER İSPANYA'YA, DOĞUSUNDAKİLER PORTEKİZ'E AİTTİ. İSPANYOL ASILL PAPA'NIN BU KARARINDA, İZLENEN POLİTİKANIN OLDUĞU KADAR MİLLİYETÇİ DUYGULARIN DA AĞIR BASTIĞI GÖRÜLÜR.

7 HAZİRAN 1494'TE KATOLİK
KRALIĞI İLE PORTEKİZ KRALI JOAO
II'NİN ARASINDA TORDESILLAS'A YAZ-
ILAN BİR ANLAŞMAYLA PAPA
ALEXANDER TARAFINDAN
1493 TE TESPİT EDİLEN SINIR,
YESİL BİRÜM ADALARININ 370 KM
KADAR BATIYINA GELDİ.

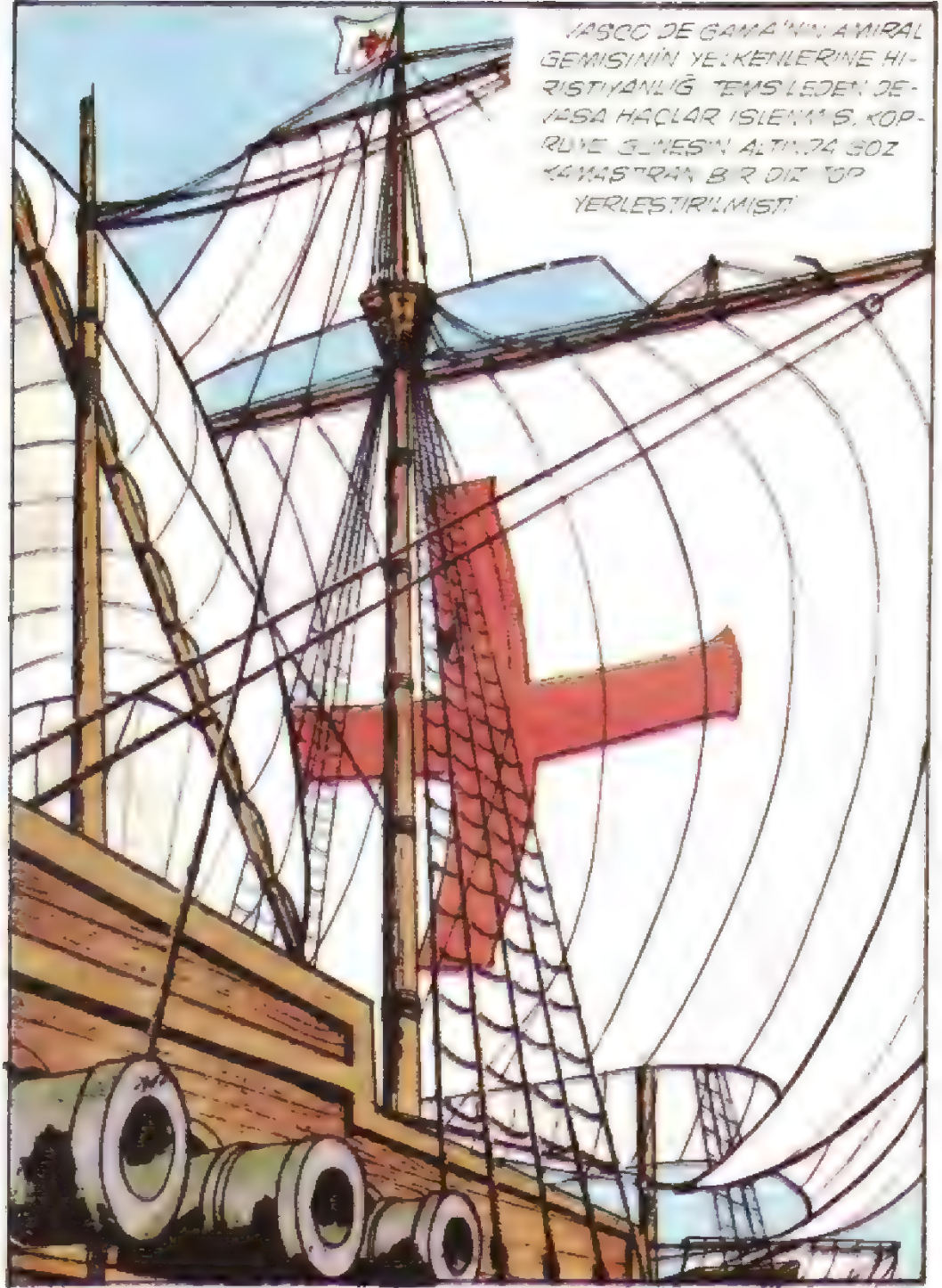

KOLOMB'LUN İZLEDİĞİ YOLU
HINDİSTAN'A VARMA DİĞİNİ
BİLİCİNDE OLAN PORTEKİZ, DO-
ĞUYA DOĞRU YENİ YOLLAR
ARAMAYA KOYULDU.

BÜYÜK SOYLU BİR AİLEDEN
GELEN 30 YAŞLARINDAKİ LİS-
TENİZCO VASCO DE GAMA, VAS-
KO DO GAMA, LİMIT BURLU AL
DOĞUSADAKİ AFRIKA KİTASINI
BATI SAHİLLERİNE ULASMAK UL-
SUNCES İLE 1497 YILININ BİR
TEMMUZ GÜNÜ TATO NEHRİNİN
DENİZDE DOKULDUĞU YERDE
DENİZ ALDI

VASCO DE GAMA'NIN AMIRAL
GEMISINİN YELKENLERİNE Hİ-
RİSTİYANLIĞ TEVSİLEDEN DE-
YASA HAÇLAR İSLENMİŞ. KOP-
RULU GÜNEŞİN ALTINDA 24 SÖZ
KAYASTIRAN BİR DİZİ TOP
YERLEŞTİRİLMİŞTİ

LİMİT BURNU'NA KADAR OLAN YOL-
CULUK OLAYSIZ GEÇTİ, HİNT OKYANU-
SU'NA GİRİŞTE DE ÖNEMLİ BİR OLAY
OLMADI. MOZAMBIK'E YAKLAŞTIKLA-
RINDA ARAP TİCARET GEMİLERİYLE
KARŞILASTILAR.

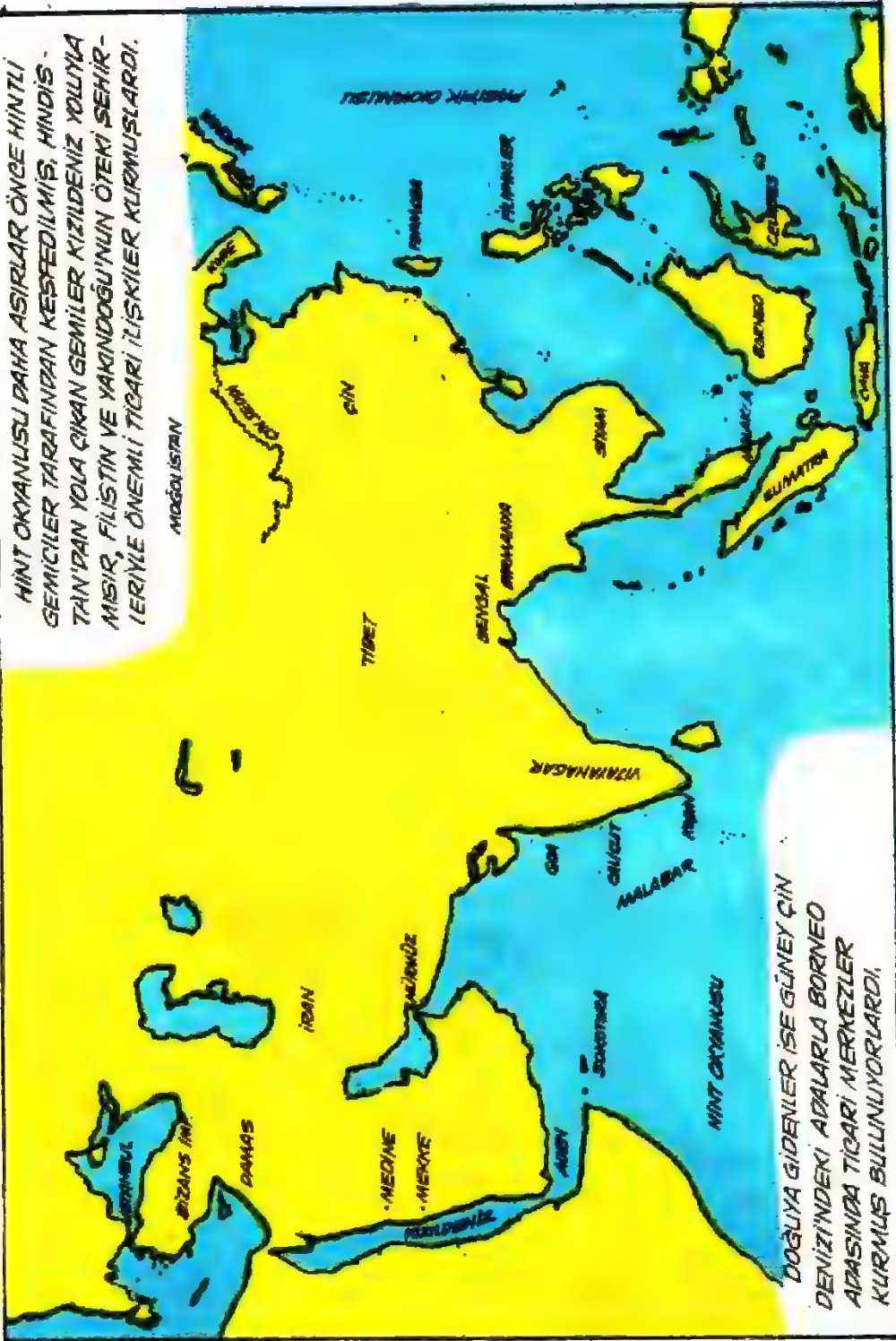
MOMBASA'DA OLDUĞU GİBİ MOZAM-
BIK'IN MÜSLÜMAN HALKIDA BU YENİ
GELENLERİ PEK CANDAN KARŞILAMADI.

ANCAK MELINDA'YA YANASTIKLARINDA SANS
ONLARDAN YANAYDI' VASCO DE GAMA, BURADA
TANISTĞI GUJARAT ASILLI MÜSLÜMAN BİR
DÜMENÇİDEN, BÜYÜK YARDIM GÖRDÜ.
PORTEKİZ FİLOSU, HİNT OKYANUSU'NLU ÇOK
İYİ TANIYAN BÜ DÜMENÇİNİN YARDIMIYLA....

...MALABAR'A DOĞRU YOLUNA
DEVAM ETTİ VE MAYIS 1498'DE
CALICUT (KALIKUT)'A YANASTI.
ARTIK RUYALARI GERÇEK OLMUŞ
HİNDİSTANA ULAŞMAYI BABA-
" MISLARDI.

HİNT OKYANUSU DAHA ASIRLAR ÖNCE HİNTLİ GEMİCİLER TARAFINDAN KEŞFEDİLMİŞ, HİNDİSTAN'DAN YOLA ÇIKAN GEMİLER KIZILDENİZ YOLUYLA MISIR, FİLİSTİN VE YAKINDOĞU'NUN ÖTEKİ SEHİRLERİYLE ÖNEMLİ TİCARİ İLİSKİLER KURMUŞLARDI.

DOĞUYA GİDENLER İSE GÜNEY ÇİN DENİZİ'NDEKİ ADALARLA BORNEO ADASININ TİCARİ MERKEZLER KURULMUŞ BULLINILIYORDI.

ASIRLAR SONRA BÖLGEYE GELEN
ARAP TACIRLERLE HİNTLİ GEMİCİLER
ARASINDA DOSTANE İLİSKİLER KURUL-
DU. BİRBİRLERİNİ RAKİP OLARAK
GÖRMÜYÖRLERDİ.

VASCO D' GAMA'NIN KIYIYA AYAK BASTIĞI
DÖNEMDE CALİCUT, UZAK-DOĞU'NUN EN BÜYÜK
BAHARAT MERKEZİ DURUMUNDAYDI. AVRUPA
PAZARLARINA BAHARAT BURADAN İHRAÇ
EDİLİRDİ.

CALICUT KRALI ZAMORIN, ARAP
TİCARET GEMİLERİNDEN YÜKLÜ BİR
VERGİ ALMAKTA VE PORTEKİZLİ GEMİ-
CİLERE KOLAY KOLAY YARDIMDA BULUN-
MAYACAĞA BENZİYORDU. BUNA RAĞ-
MEN BELİRLİ BİR GÜMRÜK VERGİSİ
ÖDEMELERİ KARŞILIĞINDA KENDİLE-
RİNE TİCARET İZİNİ VERDİ.

VASCO DE GAMA BU GEZİSİYLE
BÜYÜK BİR LİNE KAVUSMUŞ DU-
RUMDAYDI. GERİ DONDUĞUNDE
KRALA GÖRDÜĞÜ YERLERİ BİR
BİR ANLATTI VE TANIK OLDUĞU
ZENGİNLİKLERDEN SÖZ ETTİ
İKİNCİ KEZ YOLA ÇIKAN GEMİLER
BU DEFA ASKERİ BİR HAREKÂTA
GİDER GİBİDİLER

PEDRO ALVARES CABRAL (KAB-
RAL) KOMUTASINDAKI 33 GE-
Mİ VE 1500 DENİZCİDEN OLU-
ŞAN FILO, ZAMORIN'İ BÖLGEDE
BİR MERKEZ KURMA VE 5 RA-
HİBE OTURMA İZİNİ VERME
KONUSUNDA KVA ETMEK
ÜZERE DENİZE AÇILDI.

GEÇİRDİ. KVA ETİSİNDEN S-
TANCI KVA ETİSİNDEN S-
BÖLGEDE TARAFLI KVA ETİSİNDEN S-
KVA ETİSİNDEN S-
KVA ETİSİNDEN S-

7-8- BU ARAZA HÂTİLERİ
 PORTEKİZLİLER ARASINDA REY-
 BETİN KAINAKLANAN BİR CÂTİS-
 MA ÇIKKIYKTA GECİKMEDİ KISA
 BİR GÂRİZİMA SONUNDA CÂBRÂİ
 ADAMLARINDAN 505 NİYETİDİ

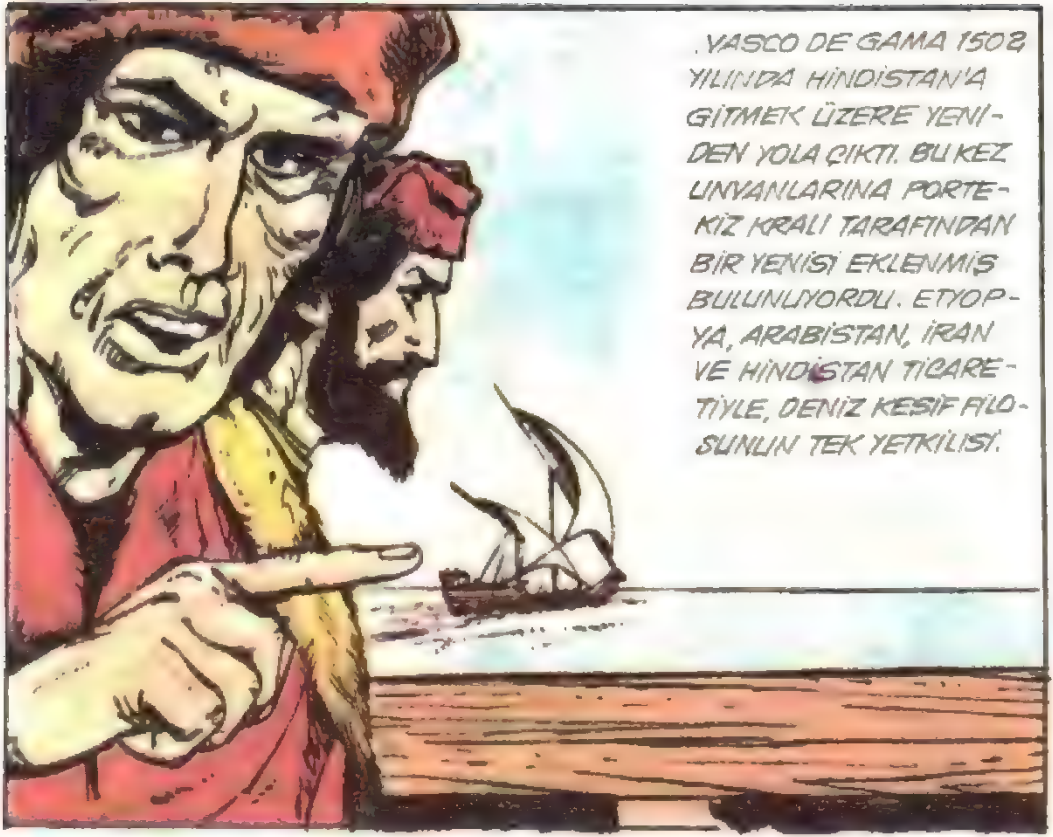

PORTEKİZ GEMİLERİ İNCE-
 TERK EDEREK KENTİ TOPA TE-
 SİNE ALTILAR BULG KÂRİSİ K
 KRAL'DA BÜTÜN GEMİLERİ
 PORTEKİZLİLERİN PESİNE DİS-
 MELERİ EMRÂ VERDİ.

BÜ DENLİ GÜÇLÜ BİR DONANMA
KARŞISINDA YAPILACAK BİR ŞEY
OLMADĞINI GÖREN KAPTAN OKYA -
'LISA AÇILMAYI TERCİH ETTİ

DÖRTEKİZLİLER UĞRADIKLARI BU YENİ Lİ-
GNE RAĞMEN UZAN DOĞRU TİCARETİNİ ELE
GEÇİRMEME KARARLIYDILAR ZİRA HER
TÜRLÜ RİSKE RAĞMEN ELDE EDİLECEK
OLAN KÂR OLAGANÜSTÜ BOYUTLARDAYDI!

VASCO DE GAMA 1502
YILINDA HINDİSTAN'A
GİTMEK ÜZERE YENİ-
DEN YOLA ÇIKTI. BU KEZ
LİNYANLARINA PORTE-
KİZ KRALI TARAFINDAN
BİR YENİSİ EKLENMİŞ
BULUNUYORDU. ETYOP-
YA, ARABİSTAN, İRAN
VE HİNDİSTAN TİCARE-
TİYLE, DENİZ KESİF FİD-
SUNUN TEK YETKİLİSİ.

VASCO DE GAMA KENDİSİNE VERİLEN BU
YETKİLERE DAYANARAK ÖNLÜNE ÇIKAN BÜTÜN
GEMİLERİ DARMADAĞIN ETTİ.

VASCO DE GAMA'NIN
GE.DİĞİ HABERİNİN
CALCUTA LİSANSI
İZERİNE ARAP TA-
CİLER, NİSA SİLİDE
BİRDONANMA OLUS-
TURAN SAİAS HA-
ZIR, IV. CRİA BAS-
ADILAR

VASCO DE MEYDANA GELEN, SAİASTA CAL-
CUT DONANMASI LİSANSI, GLORE RAGHE I
KUTKILILARIN TOPAKLARI KARSISINDA
DİĞİ KALDI

PORTEKİZ DOĞU İLE OLAN TİCARETTE
ANVERS'LI BANKER VE TİCCARLARDAN
BÜYÜK DESTEK GÖRDÜ. ANCAK BU YET-
KİYİ ELİNDE TUTABİLMEK İÇİN BÖLGEDEKİ
BÜTÜN DENİZLERİ KONTROLÜ ALTINA AL-
MASI GEREKİYORDU.

BU GÖREV KAYDADEĞER BİR BAŞKA
GEMİCİ OLAN AFFONSO ALBUQUERQUE
(AFFONSO ALBÜKERK)'E VERİLDİ. AFFONSO
STRATEJİK ALANLARDA BİR DİZİ İSTİHKÂM
BÖLGESİ KURARAK TİCARETİ GÜVENÇE AL-
TINA ALDI VE REKABET SANS NI ORTADAN
KALDIRDI.

SOKOTORA (KIZILDENİZ YAKININ-
DA), HURMLIZ (BASRA KORFEZİ Gİ-
RİSİNDE) VE GOA (MALABAR SAHI-
LİNİN KARŞISINDA) ADALARINI
FETHEDEREK, ARAPLARI BİRLİKLE
DAN UZAKLAŞTIRDI VE BÜTÜN
HİNT OKYANUSU'NA EGEYELİK
OLDU.

VİJAYANAGAR BÖLGESİNİN
ASIRLARDAN BERİ MÜSLÜ-
MANLARLA ÇEKİŞME HALİNDE
OLAN HİNTLİ RAJALARIYLA,
DOSTANE İLİŞKİLER KURDU.

RUZIN BU YIGELİŞMELERE RAĞMEN
BAHARATIN BÜYÜK BÖLÜMÜNÜN İNDONEZYA
ADALARINDA ÜRETİLDİĞİNİ VE MALAKKA'DA
DEPOLANDIĞININ BİLİNİNDEYDİ

MALAKKA BOĞAZI'NIN ARII ZA-
MANDA PASİFİK OKYANUSU'NA
AÇILMAYI SAĞLIYORDU. GEREK
MOLLİK ADALARINDAN GEREKSE
ÇİN VE JAPONYA'DAN İTHAL EDİLEN
MALLAR BU BOĞAZ ARACILIĞIY-
LA TAŞINIYORDU.

1511'DE KENTE SALDIRMADAN ÖNCE ADAMLARINA SÖYLEDİĞİ KÖNÜŞMAYİ YAPTI. "EĞER MALAKKA'YI ARAPLARIN ELİNDEN ALABİLİRSEK, KAHİRE VE MEKKE'Yİ DE ELE GEÇİREBİLİR, DOLAYISIYLA VENEDİKİ BAĖARATI PORTOKİZ'DEN SATIN ALMAK ZORLUNDA BIRAKABİLİRİZ." BUNUN ÜZERİNE HAREKETE GEÇEN ORDU, SEĞRİ KANLI BİR SEKİLDE ELE GEÇİRDİ. ÖLÜMDEN KURTULAN MÜSLÜMANLAR KÖLE OLARAK SATILDILAR. ANCAK SEĞRİN ÖNÜ, HİNTLİ VE BİRMANYALI HALKINA DOKUNULMADI.

KISA BİR SÜRE SONRA KANTON VE CUANG CU
SAHİLLERİNE YANAN PORTEKİZLİ GEMİCİLER,
ÇİN TOPRAKLARINDA LİSİLER KURMAK İSTEMELERİ
UZERİNE SİDDETLE GERİ PÜSKÜRTÜLDÜLER.

PEKİNE SİDİRÜLE' BAR SAHİL ZAKERE-
LER SONUNDA PORTEKİZLİLER ÇİN'İN GÜNEY'İN
DEKİ İLYANLARDA TİCARET YAPMA VE MAKAO'
DA İER.ESİNE İNTİVAZ'IN ELDE ETTİLER

BUNUNLA DA YETINMEYEREK 1500'DE
ALVARES CABRAL (KABRAL) KOMUTASIN-
DA ATLANTIK'I ASTILAR VE BUGUNKÜ
BREZİLYA'DA KARAYA ÇIKTILAR BUR-
DA SİR BİTKİDEYİ ELDE ETTİKLERİ KIR-
MIZI BOYADAY (BRAİSİL - BREZİL)
DOLAYI BÖLGEYE "BREZİLYA" ADI
VERİLDİ

DEYİZSİR. GELİSMENİN BİLİLK DÖNEMİN-
DE PORTEKİZE AİT TOPRAKLAR BİRER TİCARET
MERKEZLERİ OLMAKTAN ÖTEYE GEÇEME-
MEKTEYDİ.

ELE GEÇİRİLEN YERLERİN SÖMÜRGE
LESTİRİLMESİNE ÇALIŞILMAZDI. BÖL-
GENİN TENHA BİR KÖSESİNE BİRKA-
LE İNŞA EDİLİR VE ÖNÜNDEKİ LİMAN
GEMİLERİN BARINDIĞI BİR ÜS OLA-
RAK KULLANILIRDI.

AĞZINA KADAR MALLA YÜKLÜ BİRER DEPO
DURUMUNDA OLAN BÜYÜK KALELER, KORSANLAR VE
RAKİP TİCARET GEMİLERİ TARAFINDAN SIK SIK
BASKINA UĞRAR VE KANLI ÇARPIŞMALAR
MEYDANA GELİRDİ.

*508 DE MICHIGAN BAS. 4% L. AFR. 4% R. 105

BREKLER VEYELERİN YERİNİ SAHİP OLMAKLA BAZI İSTİSNA İSPANCA İLE KÖTÜ KIZIYI GEMİNE DÜŞÜKLERİ - RINDA - AYAKLI RİAYI SÖZ Kİ İZİN KİSİMİNE TUTULU AYAK İLE MABERKAT REST KARAKTERİ İLE BİR SÖZLE İLE KİSİLER SAYESİNDE DÜNYA - NIN BOYUTLARI GENİŞLEMİS VE KİTAP, TOPLUM YASAMINDA BU - YUK DEĞİŞİKLİKLERİDE BERABERİNDE GETİRMİŞTİR

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

1419

Daha sonra **"Gemici Henrique"** (Henrik) adıyla anılacak olan Portekiz prensi Henrique, bu tarihte Algarve (Algarv) eyaleti valiliğine getirildi. Saint-Vincent (Sen Vensan) Burnu'nda, Sagres (Sagr)'da bulunan eyalet merkezi, bilimsel araştırmaların ve gemiciliğin merkezi durumundaydı. Afrika kıtasının batı sahillerinin sistematik olarak keşfi, buradan yönlendirilmeye başlanmıştır.

1432

Asor Adaları bu tarihte Portekizlilerin egemenliğine girdi. İki yıl sonra Portekizli gemici Gil de Eannes (Jil dö Ean), bir karavela ile o güne kadar Okyanus'un sonu olarak kabul edilen Bojador Burnu'nu dolaştı.

1441-1444

Afrika kıyılarından yapılan altın ve zenci köle ticaretinin başlaması bu döneme rastlar. Yeşil Burun'a kadar gelen Portekizli gemiciler 1456 yılında aynı adlı adalara ayak bastılar.

1453

İstanbul'un Fatih Sultan Mehmed tarafından fethiyle Bizans İmparatorluğu sona erdi. Fethin hemen ardından çok sayıda bilgin ve âlim şehri terk ederek özellikle İtalya'ya yerleşmiş, gerek Yunanca'nın, gerekse klasik kültürün Avrupa'da yayılmasına yardımcı olmuşlardır.

1454

Gine ile yapılan ticarete tek yetkili durumuna gelmiş olan Gemici Henrique bu tarihte Papa V. Nicolaus (Nikolaus) tarafından hazırlanan bir emirname ile Hindistan'a kadar uzanan bir alanda geniş imtiyazlara sahip oldu. İki yıl sonra Papa III. Calixtus (Kalikstus), keşfedilen toprakların yerli halkının Hristiyanlaştırılması karşılığında bir imtiyazları yeniledi.

1456

Gütenberg tarafından matbaanın bulunmasıyla birlikte Avrupa'da çok sayıda basımevi faaliyete geçti. Metal harflerin elle dizilmesiyle basılan ilk kitap, İncil'di.

1460

Gemici Henrique'in geride bir varis bırakmadan ölmesi üzerine sahip olduğu bütün imtiyazlar, Portekiz kralına devredildi.

1469

Kastilya kraliçesi İsaabelle (İzabel) ile Aragon kralı Ferdinand'ın evlenmeleri iki krallığın birleşmesinde önemli bir adım olarak kabul edildi.

1473

Bu tarihte araştırma ve incelemeleriyle modern güneş teorisinin temellerini atmış olan Kopernik doğdu. Aynı yıllarda Portekizliler yeniden keşiflere başladılar. Fernando Po 1473-1474 yıllarına doğru Nijer nehrinin ağzında, daha sonra kendi adıyla anılacak olan adayı keşfetti.

1479

Portekizliler İspanyollarla imzaladıkları Alcaçovas (Alkakovas) Anlaşması ile İspanyollara ait olan Kanarya Adaları dışında bütün Batı Afrika kıyıları ve adalarında keşifte bulunma ve ticaret yapma hakkına sahip oldular.

1481

V. Alfonso'nun ölmesi üzerine Portekiz tahtına II. Joao geçti ve keşifleri yeniden başlattı. İki yıl sonra Diego Cam, Kongo nehrinin ağzına ulaşmayı başarmıştı.

1488

Bartolomeu Dias'ın Afrika'nın en güney ucu olan "Fırtınalar Burnu"nu dolaşmasıyla Hindistan'a giden yol açılmış oldu. Buraya daha sonra kral tarafından "Ümit Burnu" adı verilmiştir.

1492

Katolik Krallar tarafından yarımada da son İslam yerleşim bölgesi olan Granada fethedildi. Aynı yıl Kastilya kraliçesi tarafından görevlendirilen Kristof Kolomb, Hindistan'ı keşfetmek üzere batıya doğru yelken açtı. 12 Ekim'de Amerika kıtası yakınındaki Karayip Adaları'na ulaşarak Kastilya kraliçesi adına bölgede hükümdarlığını ilan etti.

1493-1494

Portekizlilerin karşı çıkmasına rağmen Papa VI. Alexander yeni keşfedilen toprakların idaresini Kastilya'ya bıraktı. Aynı tarihlerde Kolomb yeni bir geziye çıkmış bulunuyordu. 1494'te imzalanan Tordesillas Antlaşması ile iki ülke arasındaki denizaşırı sınır tespit edildi.

1498

Ümit Burnu'nu dolaşan Portekizli gemici Vasco de Gama (Vasko dö Gama), Hint Okyanusu'na çıkarak Calicut (Kalikut)'ta demirledi. Kristof Kolomb ise Amerika kıtasına yaptığı üçüncü seyahatinde Güney Amerika kıtasının kuzey sahillerini dolaştı.

1500

Hindistan'a doğru yola çıkan Alvares Cabral (Kabral) rotasını değiştirerek Brezilya sahillerine doğru yol aldı ve buraları Portekiz adına ele geçirdi.

1504

Amerigo Vespucci tarafından Laurent de Medicis (Loran dö Mediçi)'ye yazılan bir mektupta Kristof Kolomb tarafından keşfedilen toprakların yeni bir kıtaya ait olduğu görüşü savunulmaktaydı. Aynı tarihlerde Kastilya kraliçesi Katolik İspanya'da öldü. Dördüncü ve son seyahatine çıkmış olan Kristof Kolomb'un yaşamı ise iki yıl daha sonra Valladolid'de son buldu.

1509

Portekiz genel valiliğine atanan ilk kişi olan Francisco de Almeida (Fransisko dö Almeida), Mısır sultanı tarafından gönderilen yardımcı kuvvetlerin desteğindeki Hindu birliklerini Diu'da yenilgiye uğrattı. Aynı yıl genel valiliğe Affonso Albuquerque (Affonso Albükerk) getirildi. Portekiz kuvvetleri ertesi yıl Goa'yı fethederek burada büyük bir istihkâm merkezi kurdular.

1511

Malakka'yı zapteden Albuquerque böylelikle Java, Molük Adaları ve Pasifik'teki diğer adalarla olan ticaretin yapıldığı Malakka Boğazı'nı da denetim altına almış oldu. Sokotora ve Hürmüz'ü ellerine geçirmiş olan Portekizliler, artık Hint Okyanusu'ndaki bütün ticaret yollarını kontrol altına almış bulunuyorlardı.

1513

Nunez de Balboa (Nüne dö Balboa), bu tarihte Panama berzahını aşarak "Güney Denizi" adı ile bilinen Pasifik Okyanusu'na açıldı.

1516

Atlas Okyanusu ile Pasifik'i birleştiren bir yol aramak amacıyla denize açılmış olan Diaz de Solis (Diaz dö Solis), Rio de la Plata (Rio dö la Plata) sahillerine yanaştı. Katolik Ferdinand'ın ölümü üzerine yerine İspanya kralı olan torunu I. Carlos (Karlos) geçti ve Şarlken adını aldı. Portekiz tarafından görevlendirilen Rafael Perestrello Çin'e düzenlediği bir gezi sonunda Macao (Makao)'da yerleşme imtiyazını elde etti ve Çinlilerle Portekizliler arasında sıkı ticari ilişkiler kuruldu.

1519

İspanya'dan yola çıkan Macellan, üç yıl süren gezisi sonunda dünyanın çevresini dolaşmayı başardı. Hernan Cortez (Kortez) ise Meksika'nın fethini gerçekleştirdi.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:

OSMANLI İMPARATORLUĞU II
Devletten İmparatorluğa

**BAYİNİZDEN
ŞİMDİDEN AYIRTINIZ**